

**ARBETSUTSKOTTET FÖR PEDAGOGISKT
UTVECKLINGSCENTRUM DALARNA (PUD-AU)****21 november 2017 | Falun**

Plats

Högskolan Dalarna, lokal Selma

Tid

09.00-13.00 inklusive lunch

Deltagare

Maria Almqvist, Lärarförbundet, Filippa Bergqvist, PUD, Bengt Ericsson, PUD,
Håkan Elfving, Gagnef, Mikael Fältsjö, Borlänge, Anna-Karin Fändrik, HDa,
Mattias Gradén, PUD, Stefan Grybb, Hedemora, Sara Irisdotter Aldenmyr, HDa,
Lars Linder, PUD, Mats Lundgren, HDa, Ulf Månsson, Säter,
Karin Nordmark, HDa, Torbjörn Sevelin, Lärarnas Riksförbund,
Inga-Lena Spansk, Mora, Satu Sundström, PUD, Johan Svedmark, Falun,
Mats Tegmark, HDa, Sofia Walter, HDa, Stefan Weinholz, PUD,
Lena Åhman, PUD, Ann Åkerlöf Olsson, Sandviken, Lena Åström, HDa

- 1 **Mötets öppnande**
PUD:s ordförande Inga-Lena Spansk hälsade välkommen och förklarade mötet öppnat.
- 2 **Val av mötessekreterare**
Beslut: Satu Sundström valdes till mötessekreterare.
- 3 **Godkännande av dagordningen**
Dagordningen godkändes.
- 4 **Tankesmedjan – Info om pågående diskussioner**
- Förutsättningar och strategier för fortsättningen.
 - Inriktning HT 18 (Mats Tegmark).
 - Assessmentfunktion upphandling och ekonomi (Mikael Fältsjö).
 - Projektbeskrivning och kontakt med departementet
 - Antal studenter som varje skolhuvudman förpliktigar sig att ta emot.
 - Ramar för instegsjobb.
 - Kontakter med Region Dalarna angående kartläggning av lärarbehov samt utbildade lärare i annat jobb (Mikael Fältsjö, Johan Svedmark).
 - Extra PUD-råd den 30 januari.
 - Kommunikationsmateriel/plan (Mats Tegmark).

Tankesmedjan kommer att sammanträda inom kort för att planera genomförande av de uppdrag som beslutades under PUD AU den 13 juni och om fortsatt arbete. Prioriterat är nästa intag till de arbetsintegrerade lärarutbildningarna: förutsättningar och strategier. Inriktning har diskuterats. Vad gäller samma inriktning som nu, det vill säga årskurs 4-6, no/teknik, är det budgeterat för detta. Ett viktigt argument är att behovet inte är täckt. Om en valbar termin införs och två grupper organiseras skulle det vara möjligt att välja inriktning: no/teknik eller so. Från skolchefernas håll framfördes det stora behovet av lärare med inriktning no/teknik men också vikten av att hitta styrning som vilar på analys i kommunerna, vilken visar på det reella behovet. Önskemål framfördes även om inriktning ma/no och moderna språk, årskurs 7-9. Poängterades att KPU inom ramen för VAL står kvar.

Kontakt har tagits med Region Dalarna, som eventuellt kan bistå med analys utifrån skolhuvudmännens information. En skrivelse riktad till Region Dalarna från PUD-rådet, där även kategorin lärare som lämnat yrket tas upp, sammanställs.

Lars Linder, verksamhetsutvecklare, kommer inom ramen för sitt uppdrag att presentera en utvärdering. Påtalades att eftersom tio av 27 kommuner deltar i projektet i nuläget torde behoven av utbildade lärare kvarstå.

Vad gäller rekryteringsförfarandet undersöker Mikael Fältsjö alternativ, som kan användas gemensamt. Kontakt tas med Utbildningsdepartementet för finansieringsstöd för särskilda insatser, till exempel för mentorsuppdraget och utbildning av VFU-handledare. Kontakt med lokala politiker är etablerad. De arbetsintegrerade lärarutbildningarna ligger budgetmässigt utanför takbeloppet. Grundidén står kvar: att inte bara utbilda till bättre lärare utan också till fler. Skolverket besöker HDa inom kort för uppdatering. Inspel inför detta möte välkomnas.

Mats Tegmark påtalade att högkonjunktur råder vilket regelmässigt leder till färre sökande till högre utbildning.

Mikael Fältsjö informerade om att andra lärosäten tar kontakt. Det informationsmaterial, som sammanställts i Borlänge och som kan anpassas av respektive kommun utvecklas i samarbete med Falu kommun och Kommunikationsavdelningen vid HDa. Även sociala medier bör användas för information och marknadsföring inom och utanför regionen.

Bilagan "Arbetsintegrerad lärarutbildning: Högskolan Dalarna i samarbete med PUD-regionen" bifogas detta protokoll. Kommentarer mottas gärna.

Beslut: Det planerade PUD AU den 30 januari blir istället ett möte i PUD Rådet för att stämma av och besluta angående de arbetsintegrerade lärarutbildningarna.

5 Arbetsintegrerade lärarutbildningar

Avstämning av läget om de arbetsintegrerade utbildningarna.

Anna Karin Fändrik rapporterade att de 14 deltagarna i KPU-varianten är klara med första kursen. En träff med rektorerna sker den 7 december. Deltagarna är ambitiösa och högpresterande, en utmaning för seminarieledarna.

Lena Åström informerade om att deltagare i grundlärarutbildningen årskurs 4-6 haft sin sista träff denna termin och fått utvärderingsblankett. Deltagarna är engagerade och uppfattar det positivt att samtidigt arbeta i skolan och studera vid Högskolan. Några har det kämpigare med studierna. Tjänsterna i respektive skola ser olika ut. 25 finns kvar i utbildningen, en person har avbrutit.

Diskuterades att en student har bytt skolhuvudman och vilka konsekvenser detta kan få. Vidare diskuterades vikten av att studenterna anställs i de ämnen i vilka de är behöriga och i relevant stadium. Detta måste skötas exemplariskt och tydligt framgå av riktlinjer. Det är viktigt att huvudmannen får information för att kunna agera.

Matchningen fungerar väl innehållsmässigt, men synpunkter har framförts om tidsaspekten. En diskussion fördes om möjligheter att tänka på nytt sätt angående detta men realiteten är att lärare behövs nu. Det förhållandet får dock inte påverka syftet att uppnå examensmålen.

6 Skolforskningsfonden

Ordförande redogjorde för ansökningar om planeringsmedel.

Tre ansökningar har inkommit:

- 1) Jonathan White och Arantxa Santos Muñoz om kartläggning och utveckling av digital kompetens hos lärare i moderna språk och modersmål, 40 klk, Falu kommun,
- 2) Susanne Antell, Eva-Lena Erixon och Susanne Römsing har sökt 40 klk per person för att i form av kollegialt lärande undersöka problemområden kring bedömning, ännu ingen kommunkontakt, men vill samarbeta med tre skolor gärna i glesbygd,
- 3) Jan Olsson om matematikundervisning som stödjer elevers lärande genom kreativa resonemang, 40 klk, Falun kommun.

I alla tre projekten är tonvikten lagd mera på utveckling än forskning.

Beslut: Enligt ovan men projekt 2 beviljas 20+20+20 klk.

Kontakt måste etableras med kommun.

En diskussion fördes om hur intresset för planeringsmedel ska kunna ökas. En målsättning skulle kunna vara 15 ansökningar per år. Initiativen ska gärna komma från skolorna. Denna möjlighet att få för skolan angelägna frågor beforskade bör tas upp i olika mötessammanhang. Skolhuvudmännen måste uppmuntra till kontakt med lärare/forskare vid HDa.

Sara Irisdotter Aldenmyr, nu ordinarie forskningsledare för forskningsprofilen Utbildning och lärande, poängterade att man även från profilens håll kommer att uppmuntra till ansökningar då profilens forskningsfokus ligger på praktiktäna forskning. Dock är det i skolorna de angelägna frågorna finns. Skolforskning kan även bedrivas på regional nivå om flera kommuner går ihop. Utgångspunkten kan vara det systematiska kvalitetsarbetet.

7 PAUS

8 Forskarskolan Skolnära 3

Sara Irisdotter Aldenmyr föredrog angående forskarskolan Skolnära 3. Förslag på utlysningstexter och annonser presenterades.

Med nyvunna forskarutbildningsrättigheter öppnas nya möjligheter och bättre förutsättningar för PUD-regionen att vara en attraktiv och aktiv utbildningsregion. Att HDa erövrat examensrätt för forskarutbildning i pedagogiskt arbete betyder att det är möjligt att anta doktorander till den höstterminen 2018. Det skulle vara fördelaktigt att den utbildningen ges parallellt med Skolnära 3.

Ambitionen är att på så sätt skapa en sammanhållen grupp med målen licentiat- respektive doktorsexamen. Praktiknära skolutveckling skulle förena samtliga dessa doktorander. Ett förslag på inriktning för Skolnära 3 är relationen lärande och språk, som är brett och rymmer mycket. Ytterligare ett förslag är att proportionerna mellan studier i Skolnära 3 och tjänstgöring i skolan eller förskolan ändras från 50/50 till 80/20. Erfarenheterna från Skolnära 1 och 2 visar att ett snabbare förlopp mot licentiatexamen skulle upplevas positivt, bland annat skulle det bli rimligare att avgränsa projekt. Presumptiva studerande i arbetslivet, exempelvis förestelärare, bör uppmuntras att ansöka. Den utveckling för skolan som studierna i Forskarskolan Skolnära innebär gagnar regionen såväl på kort som lång sikt.

Beslut: Forskarskolan Skolnära 3 genomförs parallellt med forskarutbildning mot doktorsexamen med start hösten 2018. Inriktningen i forskarskolan ska vara lärande och språk. Proportionerna mellan studier och arbete ska vara 20/80.

En diskussion fördes om tjänster för dem som genomgått Skolnära. En lösning kan vara Kombinationstjänster/Delade tjänster. Mattias Gradén kommer att presentera detta under PUD- AU den 15 december.

9

Dala Skolforum

Mattias Gradén föredrog angående erfarenheter och slutsummering av Dala Skolforum med utgångspunkt från att konferensen 2017 fick lov att ställas in på grund av för få anmälda.

Mattias redogjorde för konferensen i förhållande till "Pyramiden" och ambitionen att sprida den skolforskning som bedrivs. Det var okomplicerat att få in lokala skolforskningsprojekt, som skulle redovisas under konferensen. Responsen var god på alla nivåer. Men antalet anmälningar var för få. Det hade behövts 1000 inklusive medverkande till de två dagarna. I realiteten var antalet anmälda 100 från Borlänge och sedan fallande. Diskuterades orsaker till detta och varför information om att intresset var så lågt inte nådde HDa under våren. Konstaterades att en viktig orsak är så kallad stoffträngsel, en annan att skolhuvudmännen denna gång, till skillnad mot 2013 och 2015, överlät åt rektorerna att prioritera, som i sitt kvalitetsarbete utgått från enhetens behov och inte såg till hur viktig Dala Skolforum är för regionen som helhet.

Bengt Ericsson sammanfattade: ansvaret har flyttats från skolhuvudman till rektor, som prioriterat verksamhetsrelevanta frågor. Detta är i sig en god decentraliseringsprocess. Vi får rätta oss in i det ledet, se detta som en viktig erfarenhet och tänka in denna kunskap framöver. Planeringen har kostat omräknat i arbetstid och reella kostnader ca 0,5 miljoner.

Samstämmigt beklagades att Dala Skolforum 2017 måste ställas in. Skolhuvudmännen tar med sig dagens diskussion till sina respektive rektorer.

10

Partnerskolor/Övningsskolor

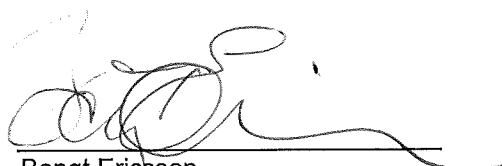
Karin Nordmark och Sofia Walter, samordnare med VFU-ansvar, informerade om den uppföljning av redovisningen som gjordes på PUD-Rådet den 17 oktober gällande VFU-lärares förutsättningar. Stora skillnader i de olika kommunerna liksom otydlighet i förutsättningarna medför viss frustration.

Beslut: Karin Nordmark och Sofia Walter tar kontakt med regionens kommuner för fortsatt diskussion om VFU-lärares förutsättningar samt möjligheter att hitta gemensam strategi.

- 11 **Styrning, Organisation och Ledning SOOL**
- Forskningscirkel exklusivt för chefer (som är chefer för rektorer och förskolechefer)
 - Rekryteringsutbildning för ledare – intresse?
- Professor Mats Lundgren redogjorde för de planer som finns för Styrning, Organisation och Ledning (SOOL), det nätverk som skapats för chefer i regionen. En forskningscirkel för skolchefer planeras med start vårterminen 2018. Inbjudan går ut inom kort. En rekryteringsutbildning med 20 deltagare pågår, som kommer att upprepas om intresse finns, med start i mars.
- 12 **Fortbildning - Skolverksuppdrag**
Se hemsidan:
- Utbildning av personal som undervisar i F-klass
 - Programmering
 - Digitalisering
 - Fritidshem
 - Lärarlyftet 2
- 13 **Övriga frågor**
Inga övriga frågor hade anmälts.
- 14 **Nästa möte**
PUD-AU 15 dec 9-13 (Haganäs)
PUD-Råd 30 jan 9-13 (Selma)
PUD-Råd 13 mars
- 15 **Lunch på restaurang Scandic**

Satu Sundström
Sekreterare

Bengt Ericsson
Justerare

Arbetsintegrerad lärarutbildning

Högskolan Dalarna
i samarbete med
PUD-regionen

Samverkan inom PUD.....	3
Pågående samverkansprojekt	3
Samverkansformer	4
Bakgrund till pilotprojektet – Tankesmedjan	5
Antagnings- och anställningsförfarande	7
Utbildningarnas upplägg	7
Projektfinansiering- Ekonomi	8
Erfarenheter fram till nu i korthet.....	8
Ambitioner och utmaningar inför framtiden	9

Samverkan inom PUD¹

Högskolan Dalarna och regionens skolhuvudmän har under den senaste tjugoårsperioden aktivt arbetat för att tillsammans utveckla verksamheterna inom förskola, skola och högskola. Arbetet bygger på tre grundantaganden. Det första antagandet är att en förtroendefull, strukturell och aktiv *samverkan* utgör en förutsättning för en framgångsrik utveckling av regionens förskole/skolverksamhet och Högskolan Dalarnas lärarutbildningar. Det andra antagandet är att våra respektive professioner och organisationer har förmåga och vilja att utvecklas med stöd av *vetenskap och beprövad erfarenhet*. Det tredje antagandet är att våra respektive professioner och organisationer vill vara en aktiv del i *skapandet av ny kunskap*.

Med utgångspunkt i dessa antaganden har högskolan och skolhuvudmännen gemensamt byggt upp en arena för regionens kompetensförsörjning, forskning och utveckling – Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD). Syftet med samverkan inom PUD är att skapa en regional verksamhet – en kunskapens infrastruktur - för kunskapsbildning och utveckling från grundutbildningsnivå till forskarnivå till stöd för utveckling av skola och lärarutbildning i PUD-regionen. Infrastrukturen ska också erbjuda studeranden och verksam personal inom förskola, skola och högskola möjligheter till professions- och karriärutveckling. En tydlig målsättning är att fler personer ska kunna kombinera undervisning i skola/förskola med att vara lärarutbildare och själv driva - eller vara en del i - forsknings- och utvecklingsprojekt.

Pågående samverkansprojekt

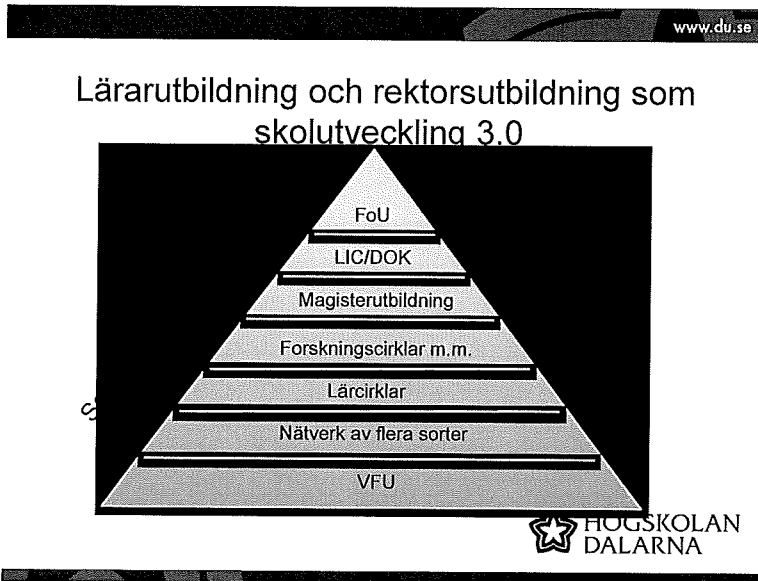
Pedagogiskt Utvecklingscentrum Dalarna² (PUD) utgör navet i denna samverkan. Ursprungligen var samverkan fokuserad på lärarstuderandes verksamhetsförlagda utbildning (VFU). VFU:n är fortfarande den bärande basen i arbetet. Att aktivt ta del av att utbilda framtidens lärare – att vara partnerskola – ger skolhuvudmannen en unik möjlighet att trygga personalförsörjningen samtidigt som denna samverkansform ger möjlighet till utveckling av skolans verksamhet. Över tid har samverkan utvecklats och omfattar nu en betydande mängd gemensamt drivna och gemensamt finansierade aktiviteter och projekt. Bland dessa kan nämnas nätverk av många slag, kollegialt lärande (ex forskningscirklar), lärcirklar, magisterutbildningar, forskarutbildning för i regionen verksamma lärare och förskollärare (*Forskarskolan Skolnära*³) och verksamhetsnära forskning (*Skolforskningsfonden*⁴). Allt samarbete som sker inom de olika nivåerna i nedanstående figur bygger på idén att utveckla ny kunskap genom att knyta samman praktiken och akademien.

¹ Pedagogiskt Utvecklingscentrum Dalarna

² <http://www.du.se/pud>

³ <http://www.du.se/sv/forskning/utbildning-och-larande/forskarskolor-inom-profilen/>

⁴ <http://www.du.se/sv/Samverkan/pud/forskning-och-utveckling/skolforskning/>

Sammantaget utgör aktiviteterna beskrivna i ovanstående figur en bas för lärosätet och skolhuvudmännen att gemensamt utveckla en regional verksamhet – en kunskapens infrastruktur - för kunskapsbildning och utveckling från grundutbildningsnivå till forskarnivå till stöd för utveckling av skola och lärarutbildning i PUD-regionen.

Samverkansformer

PUD-rådet och PUD AU.

Rådet för Pedagogiskt Utvecklingscentrum Dalarna (PUD-rådet) är Högskolan Dalarnas och skolhuvudmännens övergripande gemensamma organ för skolutveckling och lärarutbildning. Till Rådet för Pedagogiskt Utvecklingscentrum i Dalarna (PUD-rådet) är samtliga kommuner i Dalarnas län anslutna, samt ett antal kommuner i Örebro, Västmanlands och Gävleborgs län. Till dessa kommer även ett antal fristående skolor. Rådets ledamöter utses av PUD:s medlemsorganisationer, vilket inom sig utser ett Arbetsutskott (AU). PUD-rådet sammanträder två gånger per år medan AU träffas 3-4 gånger per termin.

PUD-rådet behandlar strategiska frågor angående samarbetet och i samband med rådets möten behandlas aktuella utvecklingsteman. I arbetsutskottet (AU) hanteras frågor som hör till aktuella samverkansprojekt.

Dialogmöten

De så kallade *dialogmötena* är regelbundna möten mellan kommunal eller fristående skolhuvudman och HDa som förläggs hos huvudmannen. Fokus är det konkreta samarbetet mellan Högskolan och den enskilde huvudmannen, från VFU-frågor och rekrytering till kompetensutveckling och forskning. Från huvudmannen medverkar vanligtvis skolchef med ledningsgrupp. Viktigt också är att partnerförskolor och partnerskolor finns representerade. Från HDa deltar representanter från PUD-kansliet och lärarutbildningen, inklusive partnerskolesamordnare.

Med den inarbetade samverkansstruktur och med utgångspunkt i den verksamhet som redan bedrivs är PUD en inarbetad plattform för regional skolutveckling

Bakgrund till pilotprojektet – Tankesmedjan

Idag är cirka 80 % av lärarna i vår region behöriga, men många av dem går snart i pension samtidigt som alltför få attraheras av att utbilda sig till lärare, förskollärare eller fritidspedagog för att täcka behovet av pedagogisk personal. 2019 saknas det enligt prognosen⁵ ca 60 000 lärare. Om dessa prognoser stämmer och om behov och tillgång är jämt fördelade över riket skulle detta peka på ett extra behov av cirka 1600 lärare, förskollärare och fritidspedagoger – bara i Dalarna.

Den stora utmaningen för regionens skolhuvudmän är således lärarbrist och rekryteringssvårigheter. Högskolans största utmaningar inom lärarutbildningsområdet är ett alltför lågt söktryck till inriktningar och ämnen där det idag råder störst lärarbrist, en hög andel avhopp från utbildningen samt behov av tydligare professionsanknytning där teori och praktik kan kopplas ihop bättre för att rusta studenterna för den komplexa verklighet som kännetecknar dagens skola.

Utmaningarna ledde fram till insikten om att vi måste göra något som har både långsiktig och omedelbar effekt och vi behöver göra det omgående eftersom alla elever har rätt till en behörig lärare. Den samverkan som bedrivs mellan skolhuvudmännen och lärarutbildningen inom PUD för att utveckla verksamheten inom förskola, skola och högskola var en naturlig bas för att ta ett steg vidare för regionens kompetensförsörjning.

På uppdrag av PUD bildades hösten 2016 en **tankesmedja** för att ta fram en strategisk plan för kompetensförsörjningen av pedagogisk personal i regionen. Tankesmedjan består av skolchefer från regionen samt medarbetare från lärarutbildningen och PUD-kansliet vid Högskolan Dalarna. Målsättningen för tankesmedjan är att stärka förmågan att behålla befintlig personal, locka fler studenter till lärarutbildningarna och locka utbildad personal till förskola, skola och högskola. Tankesmedjan har inriktat sitt utvecklingsarbete mot de områden som lyfts i skolkommissionens slutbetänkande:

⁵ Utbildningsdepartementet (U2016/03765/KOM)

ekonomiska incitament, stärkt lärarutbildning och förstärkning av skolans vetenskapliga bas.

Det första steget i den strategiska planen för en stärkt lärarkompetens är skapandet av en arbetsintegrerad lärarutbildning som innebär att studenterna kombinerar sina studier med tjänstgöring i skolväsendet. Denna form av lärarutbildning är ett unikt koncept för att rekrytera fler lärare och samtidigt utveckla de kompetensområden inom utbildningen som tidigare studenter har upplevt som otillräckliga när de påbörjat sin yrkesutövning. Kombinationen av teoretisk kunskap på vetenskaplig grund och flerårig arbetslivserfarenhet skapar mycket goda förutsättningar för dessa blivande lärare att utveckla sådan lärarkompetens som krävs för att framgångsrikt verka i och utveckla dagens skola och förskola.

Samarbetet ger hela PUD-regionen såväl som enskilda skolhuvudmän och högskolan – och inte minst studenterna – unika fördelar:

- Skolhuvudmän och högskolan tar position som ansvarstagande, lösningsinriktade och handlingskraftiga agenter
- Hela regionen samarbetar för att ge studenterna likvärdiga förutsättningar att kombinera arbete och studier under ordnade former
- Studenterna erbjuds ett nytt sätt att kombinera lärande med praktisk erfarenhet som vilar på vetenskaplig grund
- Vi erbjuder en attraktiv karriärväg för gymnasister, visstidsanställda, nyanlända och akademiker för att bli behöriga och legitimerade lärare
- Lärarutbildningens status och attraktivitet höjs vilket lockar nya kategorier av studenter till utbildningen såväl som läraryrket
- Vi ökar attraktionskraften vid nyrekryteringar
- Framför allt så säkrar vi tillväxten av behöriga lärare till gagn för dagens och morgondagens elever!

Såväl svensk som internationell forskning visar dessutom att det finns starka motiv för att ytterligare kombinera teori och praktik än vad som idag är praxis i svensk lärarutbildning. Resultatet av Dimenäs studie (2016) visar på starka motiv för en tydligare integration mellan högskole- och verksamhetsförlagd utbildning samt vikten av att jämställa ett vetenskapligt förhållningssätt med beprövad erfarenhet. Möjligheten att under hela utbildningen och under dess samtliga delar (ämnes- och ämnesdidaktiska studier såväl som utbildningsvetenskaplig kärna) befinna sig i den pedagogiska praktiken är också en framgångsfaktor som identifierats i flera av världens framstående lärarutbildningar (Darling-Hammond, 2006, 2012; BERA, 2014).

När det gäller de största utmaningarna inom svensk lärarutbildning har vi idag god kunskap om vilka områden det är som tidigare studenter har upplevt som bristfälliga när de avslutat sin utbildning och påbörjat sin yrkesutövning. Förutom egna programutvärderingar efter avslutad utbildning genomför Högskolan Dalarna tillsammans med landets övriga lärosäten sedan 2010 regelbundna alumnenkätundersökningar. Dessa visar med återkommande tydlighet att det är det

pedagogiska ledarskapet i allmänhet och förmågan att förebygga och hantera konflikter, arbeta med bedömning och betygsättning, samt lärande i en flerspråkig miljö i synnerhet som de verksamma lärarna saknar mest från sin utbildning.

Genom att de studerande inom den arbetsintegrerade utbildningen dagligen får möta dessa pedagogiska utmaningar redan under studietiden får de möjlighet att tillsammans med sin lokala mentor och VFU-lärare på partnerskolan och med lärarna på högskolan arbeta mer problembaserat och forskningsinriktat. Istället för att först studera teorier och tidigare forskning om pedagogiskt ledarskap som sedan ska omsättas i praktik, under sammanlagt 20 veckors VFU under en hel utbildning, får dessa studenter aktivt söka och utveckla den kunskap och de förmågor som de behöver i sin dagliga pedagogiska praktik, som pågår under utbildningens alla 160 veckor. Det är därför vår förhoppning att det delade utbildningsansvar som kännetecknar den arbetsintegrerade utbildningen ska resultera i att dessa studenter känner sig bättre rustade även för läraryrkets mest utmanande arbetsuppgifter.

Antagnings- och anställningsförfarande

En stor utmaning som vi i ett tidigt skede såg med projektet var matchningen av sökanden/antagna till utbildningen med anställning hos en skolhuvudman. Då antagningsprocessen till högskole- och universitetsutbildningar inte är färdig förrän under den senare delen av sommaren fanns ett behov av att bygga upp en särskild "sommarorganisation" för denna matchning. Kontakter mellan programansvariga på Högskolan och arbetsgivare i kommunerna sköttes löpande under juli och augusti. Vid skolstart hade dock alla studenter som antagits till utbildningen även genomgått anställningsintervjuer och fått anställning av någon skolhuvudman i regionen. Denna process hade inte kunnat genomföras utan den flexibilitet som visades både från skolhuvudmän och högskola. Formerna för anställningar och avtal har skett i nära samverkan med de fackliga org på både lokal, regional och nationell nivå.

Utbildningarnas upplägg

Studenter som vill läsa Grundlärarprogrammet åk 4-6, arbetsintegrerad version söker via antagning.se. För behörighet krävs grundläggande högskolebehörighet 6b. Programmet ges på campus i Falun och omfattar 240 högskolepoäng (hp) med 75% studiefart. Fördelningen är pedagogiskt arbete 120 hp (utbildningsvetenskaplig kärna 60 hp, VFU 30, och examensarbete 30 hp) samt centrala ämnesstudier 120 hp. Grundlärarexamen inriktning åk 4-6 ger behörighet i svenska, matematik och engelska samt naturorienterande ämnen och teknik, vilket var ett obligatoriskt val för de studenter som antogs i den första omgången. Till Grundlärarprogrammet åk 4-6, arbetsintegrerad version 75%, antogs 30 studenter hösten 2017. Studierna kombineras med en anställning i en kommun eller hos en fristående huvudman som deltar i projektet. Anställningen består av 50% arbete på skolan kombinerat med studier som bedrivs med

75% studiefart. Två dagar i veckan är öronmärkta för studier och tre dagar för arbete på skolan.

Studenter som vill läsa den arbetsintegrerade KPU:n söker via VAL (Vidareutbildning av lärare utan examen). För att antas behöver sökande ha erforderligt antal poäng för det undervisningsämne och på den nivå (gymnasiet eller 7-9, i förekommande fall behörighet även mot 4-6). Det är viktigt att sökande har eller får en tjänst på en skola i det ämne som man blivit behörig/antagen till. Utbildningen bedrivs sedan med 50-75% studiefart under fem terminer och startar första terminen med två UVK-kurser (Utbildningsvetenskaplig kärna, teoretisk kurs). Termin två läses tre kurser; två UVK-kurser och en VFU-kurs (Verksamhetsförlagd utbildning) och är en av två terminer med 75% studiefart. Termin tre är helt och hållet vikt åt en VFU-kurs. Termin fyra är likt den andra terminen en termin då studenterna läser med 75% studiefart; två UVK-kurser och en VFU-kurs. Sista terminen viks helt åt examensarbete. Under studietiden har studenterna i dagsläget en dag i veckan på campus (måndagar), tre dagar på sin skola där de är verksamma lärare (tisdag-torsdag) och en dag för egna studier/studiegruppsarbete (fredagar).

Projektfinansiering- Ekonomi

Utbildningen bedrivs inom ramen för högskolans ordinarie grundutbildningsanslag och uppdrag. Studenterna erbjuds en heltidsanställning av skolhuvudmannen och erhåller en lön för hel tjänst. Lönen är tvådelad, 9000 kr för studierna, **minst** 9000 kr för arbetet, dvs totalt minst 18000 kr.

I kommunerna används befintliga budgeterade, vakanta tjänster som tjänsteunderlag. Uppstår dock en viss merkostnad, ca 100000 kr/heltidstjänst/år.

Region Dalarna bidrar under en treårsperiod med totalt 2,5 miljoner kr för särskilda utvecklingskostnader som är behäftade med projektet

Erfarenheter fram till nu i korthet

Projektet med den arbetsintegrerade lärarutbildningen (AIL) har i skrivande stund pågått i drygt ett halvår och de samlade erfarenheterna så här långt är överlag positiva. I enlighet med projektets övergripande syfte har regionens skolhuvudmän i samarbete med HDa lyckats attrahera en målmedveten studentkategori som är kontrakterade för att utbilda sig till lärare vid Högskolan Dalarna (antagna på grundlärarprogrammet eller KPU-programmet) och samtidigt tjänstgöra 50 % på en av regionens grund- eller gymnasieskolor, med finansiering från skolhuvudmännen. Målsättningen med projektet att också öka intresset för läraryrket, attraktionskraften för lärarutbildningen vid HDa, och på sikt bidra till att säkerställa lärarrekruteringen till regionens skolor förefaller så här långt rimlig. I dagsläget är det drygt 40 studenter, uppdelade på två olika program som deltar i projektet och planer finns på en ny antagning ht-18.

Ur den enskilda studentens perspektiv så visar de inledande erfarenheterna på överraskande stora synergieffekter mellan projektets tre grundelement: studentens lärartjänstgöring, de högskoleförlagda studierna och den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Studentens lärartjänstgöring säkerställer under hela utbildningen en närkontakt med skolan som i jämförelse med den reguljära utbildningen saknar motstycke. Vilka erfarenheter detta skapar och hur de tillvaratas bör rimligen inte bara vara en angelägenhet för projektets fortsatta utveckling, de olika lärarutbildningarna i HDa:s reguljära utbud utan också för hela lärarutbildningsverige. Till detta finns det otvivelaktigt många anledningar till att återkomma.

Det tycks så här långt också som om studenterna i projektet, tack vare sin osedvanligt nära kontakt med regionens skolor har stora potentialer att på sikt bli värdefulla brobyggare mellan HDa och regionens skolor vilket rätt förvaltad både kan stimulera till en ökad utveckling på skolorna och ge värdefull input till forskning och utveckling av högskolans lärarutbildningar.

De inledande erfarenheterna har också visat att det bland studenterna finns avsevärda skillnader vad gäller tidigare erfarenheter av läraryrket. På båda programmen återfinns studenter som har fleråriga erfarenheter av lärarvikariat såväl som studenter som helt saknar dessa erfarenheter och där några nyligen har avslutat sina gymnasiestudier. Med detta i åtanke och mot bakgrund av att studenterna också har en studietakt på 75 % bör detta uppmärksammas i större utsträckning vid nästa antagning. I framtiden krävs här ett koordinerat planeringsarbete kring studentens tidigare lärarerfarenheter, skolans lärarbehov och ett beaktande av den samlade studiesituationen. Hur försäkras sig projektet att antagna studenter inte bara inledningsvis landar mjukt på skolan och med studierna, utan också upplever det angeläget och utvecklande att arbeta i skolan och fullfölja sina studier och gå i mål med en examen och kanske en fast anställning?

Erfarenheterna från de samverkansmöten som fortlöpande och under ledning av verksamhetsutvecklaren har genomförts på samtliga skolor har fallit väl ut. Vid dessa avstämningstillfällen diskuterades frågor om t.ex. "instegstjänster", mentorskap och upplägget på de kommande VFU-kurserna. Mötena blir också en viktig värdeomvärdering på studentens samlade arbetssituation och i vad mån kurs- och programansvariga behöver upplysas om ev. oegentligheter som riskerar att skapa problem för studenten. Den samstämmiga bilden är att studenterna uppskattar träffarna och att de på det stora hela taget har funnit sig väl tillrätta ute på skolorna. Från skollädares sida finns en uttalad vilja och ett stort intresse av att skapa goda förutsättningar för studenten.

Ambitioner och utmaningar inför framtiden

I dagsläget finns ett antal utmaningar att hantera varav några tidigare nämnts i texten. En del av dessa utmaningar är kopplade till det fortsatta utvecklingsarbetet på kurs- och programnivå. Andra utmaningar är av mer övergripande karaktär och har ett tydligare fokus på relationen mellan skolhuvudmän, rektorer och program- och kursansvariga och

på vilka sätt och med vilken målsättning som koordineringen av det samlade utvecklingsarbetet sker.

Att den samlade arbetsbelastningen för studenterna över tid inte blir övermäktig är en ständigt återkommande fråga i sammanhanget. Att därtill också säkerställa och upprätthålla en hög kvalitet på program- och kursnivå och tillvarata den tidigare nämnda synergieffekt som är signifikant för hela projektet blir otvivelaktigt en av de mer betydelsefulla utmaningarna. Sammanfattningsvis kan utvecklingsarbetet enklast uttryckas i följande punkter:

- Fortsatt samordningsarbete kring studenternas "instegstjänster". Tillse att skolhuvudmän i samråd med HDA och så långt det är möjligt, kalibrerar skolans tjänstebehov med studentens förförståelse för läraryrket och den samlade studiesituationen.
- Säkerställa att program- och kursansvariga avsätter erforderlig tid för att utveckla de reguljära lärarprogrammets kurser utifrån utbildningens examensmål på ett för sammanhanget ändamålsenligt sätt och med hög bibehållen kvalitet.
- Tillvarata de nästintill obegränsade möjligheter som den integrerade utbildningen erbjuder och den goda utväxlingen mellan teori och praktik i syfte att säkerställa en oavbruten professionsutveckling under hela studentens utbildningstid.
- I fortsatt dialog med rektor, mentor, student och verksamhetsutvecklare konsolidera mentorskapet och utveckla ett för projektet ändamålsenligt VFU-handledarskap.
- I dialog med rektorer, mentorer, VFU-handledare och kursansvariga utveckla VFU-kurserna på ett i sammanhanget ändamålsenligt sätt.
- Önskat läge är ett "assessment center" där vi aktivt rekryterar bra kandidater till en urvalsprocess som ligger tidigare för bättre framförhållning och planering.
- Då ambitionen både är att höja kvaliteten på lärarutbildningen och att utbilda **fler** lärare behöver det utredas om det går att få ett särskilt uppdrag och resurser för att vid sidan av ordinarie utbildningsutbud vidareutveckla denna utbildningsform.

Referenser

BERA (British Educational Research Association). (2014). *The role of research in teacher education: Reviewing the evidence*.

Darling-Hammond, L. & Lieberman, A. (2012). *Teacher Education around the World. Changing Policies and Practices*. London: Routledge.

Darling-Hammond, L. (2006). Constructing 21st-Century Teacher Education. *Journal of Teacher Education* Vol. 57, No. 3.

Dimenäs J, Gustafsson T & Mitich A (2016). Att bli lärare – argument för en integrerad lärarutbildning. *Högre utbildning* Vol. 6

Beslut samt motivering angående ansökningar om planeringsmedel till Skolforskningsfonden ht 2017

Bedömningskriterier

Ultimativa kriterier

- Ansökan är komplett och inlämnad i rätt tid.
- Sökanden är disputerad och har tillsvidareanställning omfattande minst 50% vid Högskolan Dalarna.
- Om sökanden tidigare beviljats projektmedel ska dessa vara rapporterade och redovisade..

Ansökningarna har sedan bedömts utifrån följande fyra huvudsakliga kriterier:

- A. Bedömning av projektets relevans utifrån PUD-regionens perspektiv
- B. Beskrivningen av det tänkta projektet
- C. Forskarnas meriter i förhållande till det tänkta projektet.

Beredningsgrupp

Beredningsgruppen för Skolforskningsfonden består av verksamhetschefen för PUD, forskningsledaren för forskningsprofilen Utbildning och lärande, utvecklingsledaren för lärarprogrammen samt två personer med vetenskaplig kompetens från PUD-regionens skolhuvudmän. Gruppens sammansättning har beslutats av PUD-rådet. Bedömargruppen gör en sammanvägd bedömning av kriterierna A-C ovan. Vid behov kan beredningsgruppen inkalla sakkunniga.

Vid beredning av ansökningar ht 2017 deltog följande personer:

Bengt Ericsson, chef PUD
Sara Irisdotter Aldenmyr, forskningsledare
Mats Tegmark, utvecklingsledare

Beslut

Sammansatt inkom tre ansökningar om planeringsmedel. Nedanstående projekt beviljas planeringsmedel då planerna talar för att det finns förutsättningar att projektet genererar god forskning med pålitliga resultat, att de ligger i linje med de enskilda skolhuvudmännens och hela PUD-regionens utvecklingssträvanden, samt att de kan bidra med god spridning av forskningsresultat.

Beviljade ansökningar

Jonathan White har ansökt om 40 klocktimmar och 2 000 kr i expenser för projektet *Kartläggning och utveckling av digital kompetens hos lärare i moderna språk samt modersmål.*

PUD-AU beslutar att bevilja projektet 40 klocktimmar och 2 000 kr i expenser. Objekt: 43827550 ”Skolforskningsfonden Kartläggning digital kompetens”

Namn	2016	2017	2018	2019	Summa
Jonathan White			40		25000

Expenser			2000		2000 kr
Totalt beviljat belopp					27 000kr

Jan Olsson har ansökt om 40 klocktimmar och 500 kr i expenser för projektet
Matematikundervisning som stödjer elevers lärande genom kreativa resonemang.

PUD-AU beslutar att bevilja projektet 40 klocktimmar och 500 kr i expenser. Objekt: 45157250
 ”Skolforskningsfonden Matematikundervisning kreativa resonemang”

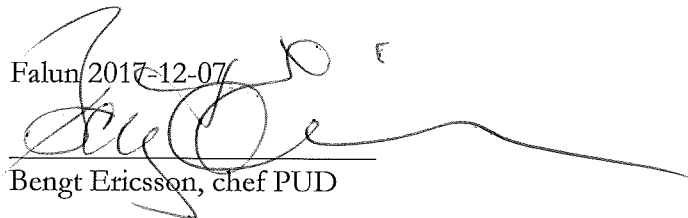
Namn	2016	2017	2018	2019	Summa
Jan Olsson			40		28 000kr
Expenser			500		500 kr
Totalt beviljat belopp					28 500 kr

Eva-Lena Erixon har ansökt om 120 klocktimmar och 2000 kr i expenser för projektet *Bedömning för lärande.*

PUD-AU beslutar att bevilja projektet 81 klocktimmar och 500 kr i expenser. Objekt: 45157260
 ”Skolforskningsfonden Bedömning för lärande”

Namn	2016	2017	2018	2019	Summa
Eva-Lena Erixon			27		18 700kr
Susanne Antell			27		18 700kr
Susanne Römsing			27		18 700kr
Expenser			2000		2000kr
Totalt beviljat belopp					58 100 kr

Falun 2017-12-07

 Bengt Ericsson, chef PUD